

ЛІКУВАННЯ РАН РОГІВКИ У ДРІБНИХ ТВАРИН

М.Г. Морозов, канд. вет. наук, доцент

Одеський державний аграрний університет

В статті наведено результати лікування дрібних тварин з глибокими та проникаючими ранами рогівки.

Захворювання очей у дрібних тварин зустрічаються досить часто. Вони супроводжуються зниженням гостроти зору, частковою або повною сліпотою. Відомо, що орган зору дає тваринам 50% інформації про навколишній світ. Майже всі захворювання очей супроводжуються втратою працездатності та зниженням продуктивності тварин. Власники тварин змушені нести витрати на лікування та профілактичні заходи. Утримання хворих тварин, а тим більш, тих які втратили зір стає важким випробуванням для їх господарів [1, 2, 3]. Все це вимагає від лікарів ветеринарної медицини проводити дослідження щодо вдосконалення методів діагностики, лікування і профілактики захворювань очей у сільськогосподарських та дрібних домашніх тварин, в тому числі у собак і котів [4, 5].

Не зважаючи на те, що рогівка добре захищена повіками, механічні ушкодження її, особливо рани, зустрічаються досить часто. Вони виникають при попаданні до кон'юнктивального мішка дрібних, твердих та гострих сторонніх тіл. У дрібних тварин (собак і котів) рани рогівки наносяться зубами, кігтями (пазурами) підчас бійки або гострими предметами підчас прогулянки тварин. Рани рогівки частіше зустрічаються на одному оці, рідше – на обох. Поверхневі рани рогівки в більшості випадків загоюються добре. Глибокі рани за звичай супроводжуються гнійно-катаральним, паренхіматозним кератитом, перебіг його залежить від своєчасності та якості лікування. В більшості випадків глибокі рани рогівки загоюються з утворенням рубця, який проявляється стійким помутнінням рогівки.

Проникаючі рани рогівки супроводжуються виходом внутрішньо очної рідини із передньої камери ока. Досить часто вони супроводжуються випадінням райдужної оболонки, кришталика і склоподібного тіла. Такі рани як правило ускладнюються розвитком гнійного запалення рогівки і внутрішніх середовищ ока (паноптальміт), або розвитком нориці, яка характеризується асептичним перебігом і постійним виділенням внутрішньо очної вологи на фоні розвитку паренхіматозного запалення рогівки. В більшості випадків при такій патології практикуючі лікарі ветеринарної медицини використовують як лікувальний захід енуклеацію очного яблука. В свіжих випадках, якщо не виникло випадіння внутрішніх середовищ очного яблука, рекомендують накладати внутрішньорогівкові шви або закривати дефект рогівки «лоскутом» кон'юнктиви.

Єдиної думки що до переваг того чи іншого методу усунення дефекту рогівки немає. Одні автори віддають перевагу закриванню дефекту «лоскутом» кон'юнктиви – цей метод легко виконати в умовах виробництва. Інші вчені повідомляють про переваги поверхневих рогівкових та наскрізних швів з допомогою яких відбувається краща кооптація країв рани. Деякі вчені рекомендують використовувати поєднання цих методів.

У ветеринарній практиці хірургічне лікування при травмах рогівки використовують досить рідко через технічні труднощі. В господарствах тварин вибраковують або вони стають сліпими. Але серед дрібних тварин є необхідність лікування ран рогівки та збереження зорової здатності тварин або створення косметичного ефекту.

Мета роботи. Вивчити можливості хірургічного лікування дрібних тварин при глибоких та проникаючих ранах рогівки, відпрацювати і засвоїти техніку оперативних втручань на рогівці.

Матеріал і методи досліджень. Техніка закриття дефектів рогівки відпрацьована на амбулаторних хворих дрібних тваринах (собаки і коти), які надходили до клініки факультету ветеринарної медицини Одеського державного аграрного університету.

При постановці діагнозу користувалися такими методами: збір анамнезу, комплексне обстеження тварини, офтальмологічне дослідження (огляд органа зору, пальпація, кератоскопія, офтальмоскопія, дослідження боковим фокусним освітленням та тест з використанням флуоресцеїну).

Результати досліджень. В даній роботі висвітлено досвід лікування дрібних тварин за останні вісім років. За цей час проведено спостереження за 34 тваринами (10 котів і 24 собак) з глибокими та проникаючими ранами рогівки. Одночасно вдосконалювалися методи обезрухлення дрібних тварин, місцевого знеболювання та післяопераційного догляду.

Техніка оперативного втручання. Перед операцією тваринам проводили премедикацію та загальне знеболювання, для цього використовували такі препарати: атропіну сульфат, ветранквіл, комбістрес, кетами або каліпсовет. Рогівку знеболювали з допомогою місцевого використання крапель дикаїну або алкаїну. Для анестезії навколишніх тканин використовували ретробульбарну новокаїнову блокаду, та введення новокаїну в товщу повік.

Кон'юнктивальний мішок та очне яблуко обробляли одним із антисептиків (фурацилін, етакридину лактат, борна кислота). Очне яблуко фіксували з допомогою швів шляхом проведення синтетичних ниток над сухожилками очних м'язів, відступаючи від лимбу на 6–8 мм. Шви фіксували гемостатичними пінцетами або утримувалися рукою асистента. Для ушивання ран рогівки використовували атравматичні голки, тонкій шовний матеріал від № 00 до № 10/0.

Під час оперативного втручання для фіксації рогівки використовували пінцет Поляка, який значно полегшує та спрощує техніку накладання рогівкових швів. В деяких випадках для профілактики утворення передніх синехій в передню камеру ока вводили через шприц з тупою голкою незначну кількість стерильного повітря.

Таблиця 1 – Результати лікування ран рогівки

Метод закриття ран рогівки	Кількість випадків глибокі/ проникаючі рани рогівки	Результат лікування		
		повне просвітління	часткове просвітління	енуклеація
Внутрішньо рогівкові шви	4	2	2	-
	2	-	2	-
Наскрізні переривчасті шви	-	-	-	-
	8	-	6	2
Наскрізні безперервні шви	-	-	-	-
	4	-	4	-
Пластика з допомогою кон'юнктиви	-	-	-	-
	6	-	5	1
Консервативне лікування	10	3	5	2
	-	-	-	-

Під кон'юнктиву вводили 1 мл дексаметазону та 1 мл 0,5% розчину новокаїну. До передньої камери ока під час обробки забруднених ран також вводили 0,2–0,3 мл 0,25% розчину левоміцетину. Для створення спокою в ділянці рани рогівки тварин широко використовували тарзорафію – ушивання очної щілини.

В післяопераційний період тваринам призначали місцеве використання крапель з антибіотиком, протизапальних препаратів, засобів для прискорення регенерації та знеболення рогівки. А також використовували антибіотики парентерально.

Серед використаних нами методів хірургічного лікування ран найкращим є використання наскрізних переривчастих швів, які дають можливість краще зблизити краї рани та легше зняти післяопераційні шви після загоювання. Використання кон'юнктивального «лоскута» для колотих і проникаючих ран з великим дефектом, згідно наших досліджень, також є доцільним.

Висновки

1. Своєчасне надання хірургічної допомоги при проникаючих ранах рогівки дає можливість зберегти очне яблуко.
2. При проникаючих ранах рогівки доцільно накладання наскрізних переривчастих швів.
3. При глибоких проникаючих ранах рогівки накладання внутрішньорогівкових швів не прискорює загоювання.
4. Для лікування колотих ран рогівки з великим дефектом краще використовувати пластику кон'юнктивальним лоскутом.

Література

1. Братюха С.И. Болезни ваших питомцев. – К.: Альтерпрес, 1995. – 335 с.
2. Авроров В.Н., Лебедев А.В. Ветеринарная офтальмология. – М.: Агропромиздат, 1985. – 271 с.
3. Издепський В.Й., Рублено М.В., Льницький М.Г. Застосування тіотриазоліну та лазеротерапія в офтальмологічній практиці у дрібних тварин // Вісник Білоцерківського державного аграрного університету. – Вип. 5. – Ч. 2. – Біла Церква, 1998. – С. 157-160.
4. Юрченко Л.І., Юрченко О.Л. Ефективність гумату натрію при кон'юнкти-вокератитах у собак // Матеріали III міжнародної науково-практичної вет. конференції з проблем дрібних тварин: Збірка. – Одеса: Фенікс, 2004. – 196 с.
5. Шилкин А.Г., Коенкин Е.П., Черноусова И.В. и др. Сравнительная оценка терапевтического действия новых офтальмологических антибактериальных препаратов в лечении воспалительных заболеваний конъюнктивы и роговицы у домашних животных // Материалы восьмого международного конгресса по проблемам вет. медицины мелких домашних животных. – М.: ЗАО «Издательский Дом», 2000. – С. 133-137.

Лечение ран роговицы у мелких животных

Н.Г. Морозов

В статье приведены результаты лечения мелких животных с глубокими и проникающими ранами роговицы.

Treatment of wounds of cornea at shallow animals

N.G. Morozov

In the article the results of treatment of shallow animals are resulted with the deep and penetrable wounds of cornea.